

Sortera rätt

En sorteringsguide till
miljöbästa avfallssorteringen

VafabMiljö

Innehåll

- 3 Inledning
- 4 Minska avfallet
- 5 Avfallsminimering
- 6 Matavfall
- 7 Metallförpackningar
- 8 Plastförpackningar
- 9 Pappersförpackningar och wellpapp
- 10 Tidningar och returpapper
- 11 Glasförpackningar
- 12 Farligt avfall
- 13 El-avfall
- 14 Grovavfall
- 15 Restavfall
- 16 Återbruket

*Sortera med
Vafab Miljö!*

Det är viktigt att du tar hand om ditt avfall på rätt sätt. I den här broschyren får du praktiska råd och tips om hur du sorterar ditt avfall. Du får också veta vad som händer med avfallet efter att det hämtats av sopbilen.

Minska avfallet

Att sortera avfallet är jättebra. Men det räcker inte. Vi behöver minska avfallet. Om alla på jorden levde som vi i Sverige gör, skulle det behövas mer än tre jordklot för att jordens resurser ska räcka till. Genom att minska avfall minskar vi energibehovet, minskar behovet av jordens resurser och minskar utsläppet av växthusgaser.

NÅGRA TIPS PÅ VAD DU SJÄLV KAN GÖRA FÖR ATT MINSKA AVFALLET:

- Tänk efter innan du handlar
  - behöver jag verkligen den här prylen?
- Köp begagnat istället för nytt.
- Lämna in saker du tröttnat på till en second-hand affär eller loppis. På Återbruken finns också en container för "Insamling av föremål".
- Ge bort upplevelser eller bistånd som presenter, istället för saker.
- Sätt upp "Ingen reklam"-skylt på brevlådan.
- Planera matinköpen så slipper du slänga mat som blivit dålig.
- Laga istället för att köpa nytt.
- Använd tygkassar istället för plastpåsar när du handlar.
- Drick kranvatten istället för vatten på flaska eller burk.
- Använd laddningsbara batterier och lågenergilampor.
- Dela bil, verktyg med mera med grannen eller vänner.
- Undvik engångsprylar.

Matavfall

Matrester och annat matavfall lägger du i den bruna papperspåsen.

EXEMPEL PÅ MATAVFALL:

- Matrester, tillagade eller råa, av kött, fisk, grönsaker, frukt, ägg, mjölk, mjöl, ris och pasta
- Kött- och fiskben, fiskrens samt räk-och kräftskal
- Frukt- och grönsaksskal
- Bröd, kex, kakor, bullar, godis och choklad
- Kaffesump och tepåsar
- Vissna blommor och grönsaksblast
- Hushållspapper och servetter

ATT TÄNKA PÅ

Lägg matavfallet i de bruna papperspåsarerna. Matavfallspåsen placerar du i påshållaren som minskar risken för att påsen blir blöt. Påsar och påshållare hämtar du på Återbruket.

Vik ihop den bruna papperspåsen ordentligt så att avfallet inte ramlar ur.

VAD HÄNDER SEDAN?

Matavfallet som samlas in blir till biogas och biogödsel i Biogasanläggningen på Gryta avfallsstation i Västerås. Biogasen används som fordonsgas till bussar, bilar och sopbilar. Biogödslet används som miljövänligt gödsel på åkrar.

Lägg aldrig den bruna papperspåsen i en plastpåse. Plast förstör produktionen av biogas och biogödsel.

Restavfall

Det som blir över när du har källsorterat ditt avfall kallas restavfall.

EXEMPEL PÅ RESTAVFALL:

- Dammsugarpåsar
- Blöjor, bindor och tvättlappar
- Tops, bomullstussar, plåster, gasbinda och liknande
- Snus och fimpar
- Korkar
- Kattsand och spån från djurburar
- Små mängder porslin, glas och keramik
- Ljusstumpar, pappersduk och bakplåtspapper
- Hundbajspåsar
- Kasset- och videoband
- Kuvert och post-it lappar
- Enstaka trasiga kläder och skor
- Träsiga leksaker (*Inte leksaker med inbyggda batterier. De sorteras som el-avfall.*)

ATT TÄNKA PÅ

Sortera så mycket du kan och lägg så lite som möjligt i restavfallet. Knyt ihop påsen ordentligt.

VAD HÄNDER SEDAN?

Restavfallet går till förbränning. Vid förbränning utvinns energi som kan användas för uppvärmning av bostäder.

Metallförpackningar

Metall kan återvinnas hur många gånger som helst eftersom kvaliteten inte förändras. Vid omsmältning av återvunna metallförpackningar sparas upp till 95 procent av den energi som krävs vid nytillverkning.

EXEMPEL PÅ METALLFÖRPACKNINGAR:

- Konservburkar av plåt och aluminium
- Lock, kapsyler
- Aluminiumfolie, aluminiumformar
- Metalltuber för kaviar
- Tömnda sprayburkar
- Tomma läkemedelsrör
- Burkar som inte har pant

ATT TÄNKA PÅ

Skölj ur förpackningen i kallt vatten och platta ihop den. Ta bort lock, kapsyler samt andra detaljer som inte är av metall och sortera efter materialslag. Aluminiumburkar med pant lämnar du tillbaka till affären. På vissa Återbruk finns också möjlighet att panta. Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja eller färgskvättar lämnas som farligt avfall till Återbruket.

Låt korkarna på tuberna sitta kvar för att undvika lukt.

VAD HÄNDER SEDAN?

Metallförpackningarna smälts ner till nytt stål och nytt aluminium. Materialet används till nya förpackningar, inom bilindustrin, till järnvägsräls och arm-eringsjärn till brobyggen.

Om vi samlar in alla använda kapsyler i Sverige under ett år räcker stålet till 2 200 nya bilar!

Plastförpackningar

EXEMPEL PÅ PLASTFÖRPACKNINGAR:

- Plastpåsar
- Plasttuber
- Refillpaket
- Plastfolie och -film
- Innerpåsar i müslipaket
- Frigolit
- Burkar, dunkar och flaskor
- Lock av plast samt små hinkar som till exempel för sylt

ATT TÄNKA PÅ

Packa ihop mjukplasten så ryms det mer i behållaren. Skölj ur förpackningarna med lite kallt vatten. Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja, lim och färger ska lämnas som farligt avfall på Återbruket.

En del plastförpackningar har ett aluminiumhölje på insidan, till exempel chipspåsar. Prova att knyckla ihop förpackningen. Om den vecklar ut sig lägger du den i plastförpackningar, stannar den

kvar som en boll lägger du den i behållaren för metallförpackningar.

VAD HÄNDER SEDAN?

Plastförpackningarna finsorteras och mjukplasten skiljs från hårdplasten med hjälp av luft. Mjuka plastförpackningar återvinns huvudsakligen till nya sopsäckar, bärkassar och kabelskydd. Hårda plastförpackningar smälts ner och blir till nya produkter av olika slag, som förpackningar, bullerplank, häststaket och leksaker.

Ett ton hårda plastförpackningar kan återvinnas till 84 000 blomkrukor!

Pappersförpackningar och wellpapp

Genom att använda returfibrer istället för nya fibrer vid tillverkningen av kartong och wellpapp sparas 70 procent energi.

EXEMPEL PÅ PAPPERSFÖRPACKNINGAR:

- Förpackningar för juice, mjölk och andra drycker
- Kartonger av papper, som cornflakes-paket, pastapaket, tvättmedelspaket och äggkartonger
- Papperskassar, papperspåsar, som mjöl- och sockerpåsar
- Omslagspapper och presentpapper

EXEMPEL PÅ WELLPAPP:

- Flyttkartonger
  - Kartonger för datorer eller TV
  - Fruktlådor och emballage av wellpapp
- Wellpapp känns igen genom att det har ett vågigt mittenskikt. I en del miljöbodar finns särskild insamling av wellpapp.

ATT TÄNKA PÅ

Skölj ur förpackningarna med kallt vatten och låt dem torka. Platta ihop dem så tar de inte lika mycket plats. Stora wellpappkartonger ska lämnas till Återbruket.

VAD HÄNDER SEDAN?

Pappersförpackningarna återvinns och blir till nya förpackningar, som mjölk-, pasta- och tvättmedelspaket. De kan också bli ytskikt till gipsplattor.

Wellpapp skickas till återvinning och nyproduktion av nya wellpappkartonger.

Tidningar och returpapper

Nästan hälften av det returpapper vi samlar in är tidningar från hushållen. Returpapper är en eftertraktad råvara och ett viktigt komplement till färska fibrer från skogen.

EXEMPEL PÅ TIDNINGAR OCH RETURPAPPER:

- Dagstidningar
- Veckotidningar
- Broschyrer
- Reklam
- Skrivpapper
- Telefonkataloger
- Pocketböcker

ATT TÄNKA PÅ

Papperet ska vara rent och inte nerkladdat med matrester, lim eller liknande. Ta bort eventuell plast eller snören som kan sitta runt reklamblad. Wellpapp och kartonger läggs i well respektive pappersförpackningar. Lägg *aldrig* papperskassar eller plastpåsar i tidningsinsamlingen, utan *töm ur din kasse* och lägg den i kärlet för pappersför-

packningar respektive plastförpackningar. Kuvert, post-it lappar, självkopierande eller vaxat papper, lägger du i restavfallet.

VAD HÄNDER SEDAN?

Tidningspapperet och returpapperet återvinns och blir nytt tidningspapper, toalett- eller hushållspapper. Genom att använda returfibrer i tillverkningen sparas 70 procent energi.

Pappersfibrer kan återvinnas upp till 5–7 gånger innan de är utslitna. Sedan formpressas de till äggkartonger.

Färgat glas

Glas kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvaliteten försämras. Det är viktigt för återvinningen att färgat och ofärgat glas separeras. I behållaren för färgat glas kan du lägga alla burkar och flaskor av färgat glas, oavsett vilken färg de har.

EXEMPEL PÅ GLASFÖRPACKNINGAR:

- Flaskor av färgat glas
- Burkar av färgat glas

ATT TÄNKA PÅ

Skölj ur förpackningen med kallt vatten. Glasförpackningar med pant lämnas till affären.

Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja och färger lämnas till Återbruket. Små mängder keramik, porslin, spegelglas, kristall och dricksglas kan du lägga i restavfallet. Större mängder lämnas till Återbruket.

VAD HÄNDER SEDAN?

Glaset smälts ner och blir till nya glasflaskor och glasburkar. Det kan även bli till isolering eller användas som förstärkning av betong.

FÄRGSORTERA

Om färgat glas hamnar i behållaren för ofärgat glas måste innehållet klassas som färgat. Glasbruken tvingas då producera ofärgat glas av nya råvaror. Genom att sortera rätt hjälper du glasbruken att använda ännu mer återvunnet glas i sin tillverkning.

Ofärgat glas

Glas kan återvinnas hur många gånger som helst utan att kvaliteten försämras. Det är viktigt för återvinningen att färgat och ofärgat glas separeras. I behållaren för färgat glas kan du lägga alla burkar och flaskor av färgat glas, oavsett vilken färg de har.

EXEMPEL PÅ GLASFÖRPACKNINGAR:

- Flaskor av ofärgat glas
- Burkar av ofärgat glas

ATT TÄNKA PÅ

Skölj ur förpackningen med kallt vatten. Glasförpackningar med pant lämnas till affären.

Förpackningar som innehåller farligt avfall som olja och färger lämnas till Återbruket. Små mängder keramik, porslin, spegelglas, kristall och dricksglas kan du lägga i restavfallet. Större mängder lämnas till Återbruket.

VAD HÄNDER SEDAN?

Glaset smälts ner och blir till nya glasflaskor och glasburkar. Det kan även bli till isolering eller användas som förstärkning av betong.

FÄRGSORTERA

Om färgat glas hamnar i behållaren för ofärgat glas måste innehållet klassas som färgat. Glasbruken tvingas då producera ofärgat glas av nya råvaror. Genom att sortera rätt hjälper du glasbruken att använda ännu mer återvunnet glas i sin tillverkning.

El-avfall

El-avfall är uttjänta el-produkter som har sladd eller drivs med batteri. El-avfall innehåller miljö- och hälsoskadliga ämnen som kadmium, kvicksilver, bly och PCB. Det är därför viktigt att det lämnas i Miljöboden eller till Återbruket.

EXEMPEL PÅ EL-AVFALL:

- Kaffebryggare
- Vattenkokare
- Microvågsugnar
- TV- audio-, och videoutrustning
- Datorer och skrivare
- Småapparater, klockor och leksaker
- pisar, tvättmaskiner och diskmaskiner
- Symaskiner
- Kretskort
- Elkablar och elmotorer
- Styr- och reglerutrustning
- Kyl- och frysskåp

ATT TÄNKA PÅ

Plocka *inte* isär elprodukterna innan du lämnar dem till Återbruket, särskilt inte TV- och dataskärmar. Elektronik kan innehålla farliga ämnen som är skadliga för både miljö och hälsa.

VAD HÄNDER SEDAN?

El-avfall innehåller en mängd material som kan återvinnas. Järn, aluminium, koppar och ädelmetaller återvinns i så stor utsträckning som möjligt.

De delar som innehåller skadliga ämnen monteras bort och skickas till miljöföretag för att oskadliggöras.

GROVAVFALL LÄMNAS DU TILL ÅTERBRUKET

Grovavfall är större hushållsavfall som inte ryms i kärlet för restavfall. Det kan också vara avfall som inte är lämpligt att lägga i kärlet för restavfall på grund av dess innehåll. Allt grovavfall ska sorteras och lämnas till Återbruket, där finns containrar för olika typer av material. Totalt kan cirka 95 procent av allt avfall återvinnas som material eller energi.

Grovavfall

Grovavfall är större hushållsavfall som inte rymms i kärlet för restavfall. Det kan också vara avfall som inte är lämpligt att lägga i kärlet för restavfall på grund av dess innehåll. Allt grovavfall ska sorteras och lämnas till Återbruket, där det finns containrar för olika typer av material.

EXEMPEL PÅ GROVAVFALL:

- Möbler
- Skidor och pulkor
- Cyklar
- Trädgårdsavfall
- Mattor
- Barnvagnar
- Husgeråd
- Rester från renovering

ATT TÄNKA PÅ

Sortera allt grovavfall och lämna till Återbruket. Lämna gärna sådant som går att använda till någon hjälporganisation, second-handaffär eller loppmarknad. På de flesta Återbruk finns också containrar för insamling av föremål som du tröttnat på men som kan komma till nytta för andra.

VAD HÄNDER SEDAN?

I första hand blir grovavfallet nya produkter och i andra hand går det till förbränning. Vid förbränning utvinns energi som används till uppvärmning av bostäder.

Material som inte kan gå till återvinning, som och glas, läggs på deponi (soptipp).

95% av grovavfallet som lämnas till Återbruket återvinns.

Farligt avfall

Farligt avfall är skadligt både för miljön och för vår hälsa. Det är därför viktigt att du sorterar ut det farliga avfallet och lämnar det till Återbruket.

EXEMPEL PÅ FARLIGT AVFALL:

- Batterier och bilbatterier
- Bekämpningsmedel
- Fotokemikalier
- Starka rengöringsmedel
- Frätande ämnen
- Bränslen och oljeprodukter
- Nagellack, färg-, lim- och lackrester
- Lösningssmedel
- Lysrör, lågenergilampor och glödlampor

ATT TÄNKA PÅ

Kontrollera att förpackningarna med farligt avfall inte läcker. Om det farliga

avfallet ej har någon etikett, skriv på förpackningen vad den innehåller innan inlämning.

Mediciner, sprutor och kanyler lämnar du in till Apoteket. Hämta först ut en speciell behållare för kanyler från Apoteket. När behållaren är fylld lämnar du in den till Apoteket. Spola aldrig ner farligt avfall i toaletten!

VAD HÄNDER SEDAN?

Det farliga avfallet skickas till olika behandlingsanläggningar, där det oskadliggörs genom förbränning vid hög temperatur eller återvinns.

Vill du veta mer?

Ring till oss oss fråga om avfall! Du hittar också mer information på vår hemsida www.vafabmiljo.se.

Tack för att du sorterar

VafabMiljö, Returvägen 20, 721 37 Västerås,
Telefon: 021-39 35 00, E-post: info@vafabmiljo.se, Webb: www.vafabmiljo.se